

Monumentnummer*: 523555

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **18 juni 2007**
Kadaster deel/nr **82934/114**

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*					
Hoenderloo	Ede	Gelderland					
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Apeldoornseweg	256			7351 TA	Hoenderloo		
Apeldoornseweg	250			7351 TA	Hoenderloo		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Otterlo	I				54		
Otterlo	I				155		

Omschrijving**

Inleiding

Het dienstgebouw en het wachthuisje kenmerken zich in tegenstelling tot de stijl van het jachthuis, door een op Frank Lloyd Wright geïnspireerde, sterk horizontaal gerichte hoofdvorm met platte daken en een verzorgde detaillering in metselwerk in combinatie met gepleisterde geveldelen. Thans is het gebouw in gebruik als kantoor van Het Nationale Park De Hoge Veluwe. In de loop der jaren zijn oorspronkelijke elementen verdwenen zoals een deel van de originele vensters en deuren.

Omschrijving

Het DIENSTGEBOUW heeft een ongeveer U-vormige plattegrond en telt één bouwlaag in het middengedeelte en twee bouwlagen in de beide zijvleugels. Alle bouwdelen zijn gedekt met een plat dak met een breed overstek. Op het dak van de garage bevinden zich glaskoepels. De gevels hebben een anderhalfsteens hoog trasraam in verticaal metselwerk, en zijn opgetrokken in meerkleurige baksteen, gemetseld in halfsteensverband. Op de gevelhoeken zijn gestapelde strekken toegepast. De verdiepingsscheiding is gemarkeerd door een rollaag. Het bovenste deel van de gevels is witgepleisterd, op de overgang hiernaar is de gevel met een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

uitkragende tandlijst tussen rollagen afgezet. In gevels zijn houten en stalen ramen toegepast en houten deuren. De ramen hebben aan de onderzijde lekdorpels in de vorm van betonnen tegels. Aan de bovenzijde worden de ramen met een rollaag afgesloten. De muuropeningen in het witgepleisterde gedeelte hebben rondom eenzelfde lijst van tandlijsten tussen rollagen. De voorgevel van het teruggelegen middenvolume heeft in het midden schuifdeuren (paneeldeuren) met elk een zeshoekig spleetvenster, tussen uitgemetselde pilonen. De deuropening is omgeven door getrapte dagkanten. Aan weerszijden bevinden zich in een iets terugliggende gevelvlak, liggende vensteropeningen met stalen valramen (3 maal vierruits). In beide gevelhoeken zijn entrees in een overhoeks gevelvlak geplaatst. De linker deur is nieuw. De rechter deur is oorspronkelijk, een paneeldeur met glasindeling onder tweeruits bovenlicht. De voorgevel van de rechter vleugel heeft in de eerste bouwlaag drie gekoppelde vierruits ramen evenals in de tweede bouwlaag. De voorgevel van de linkervleugel heeft in de eerste bouwlaag een modern raam en in de tweede bouwlaag een gekoppeld raam zoals rechts. De aan het binnenplein grenzende rechterzijgevel van de linker vleugel heeft hoog in de eerste bouwlaag vier liggende raamopeningen met zesruits stalen ramen. In de tweede bouwlaag bevindt zich een serie houten tweeruits ramen met siermetselwerk-omlijsting. In de derde as van links bevindt zich een laadluik. Boven en rechts van de aansluiting met het centrale volume bevinden zich ook ramen. De naar de binnenplaats gerichte linkerzijgevel van de rechter vleugel is in de eerste bouwlaag blind, en heeft in de tweede bouwlaag een serie vensters omgeven door siermetselwerk. Ook boven de aansluiting van het middenvolume bevinden zich vensters. De rechterzijgevel van de rechter vleugel heeft in de eerste bouwlaag van links naar rechts een vierruits venster, een terugliggende partij afgezet met een latei, een deur en twee vensters, een terugliggende partij, een deur en twee vensters en een terugliggende partij. In de terugliggende gedeelten bevinden zich de dienstwoningen, deze partijen hebben deuren en vensters, waarbij enkele vensters zijn vernieuwd. In de tweede bouwlaag bevinden zich omgeven door siermetselwerk een gekoppeld houten vierruits raam, een vierruits raam, twee maal gekoppelde vierruits ramen, een enkel vierruits raam en twee maal gekoppelde vierruits ramen. De linkerzijgevel van de linker vleugel heeft van links naar rechts in de eerste bouwlaag drie wat hoger in de bouwlaag geplaatste vensters, twee vensters, een klein venster en drie grotere vensters. In de tweede bouwlaag in de linker helft van de gevel bevinden zich vier vensters tussen aan elke zijde een smaller venster. Alle vensteropeningen zijn omgeven door siermetselwerk. De achtergevel heeft in het midden van het iets terugliggende middengedeelte een brede liggende vensteropening met valramen. Rechts bevinden zich twee vensteropeningen met achtruits en zesruits valramen en links een nieuw aangebracht venster. Geheel links bevindt zich nog een wat hoger in de bouwlaag geplaatst venster. Aan weerszijden hebben de hier aansluitende vleugels een rookkanaal dat door het overstek van het dak heen steekt. In de linker zijgevel bevindt zich een raam zoals beschreven. De achtergevel van de linker vleugel heeft in de eerste bouwlaag links een raam en rechts een deur. In de tweede bouwlaag bevinden zich twee ramen met siermetselwerk omgeven. De achtergevel rechts heeft in de eerste bouwlaag schuifdeuren zoals in de voorgevel, onder een 12-ruits bovenlicht. In de tweede bouwlaag bevinden zich drie gekoppelde houten ramen. Het interieur bezit nog oorspronkelijke elementen zoals de in geglazuurde baksteen uitgevoerde wanden, voorzien van een decoratieve bovenrand.

Het WACHTHUISJE is opgetrokken in eenzelfde stijl als het dienstgebouw, en is een klein gebouwtje op rechthoekige grondslag, gedekt door een plat dak met breed overstek. De daklijst en het overstek zijn witgepleisterd. De gevels zijn opgetrokken in meerkleurige baksteen gemetseld in halfsteens verband en hebben een laag trasraam in verticaal metselwerk. Een rollaag deelt de gevel iets boven de helft. Aan weerszijden sluiten dwarsmuurtjes aan. De rechterzijgevel is blind. In het verlengde van de voorgevel sluit hier een laag muurtje aan. De achtergevel heeft in het midden een liggende vensteropening met twintigruits stalen raam, met bakstenen afzaat aan de onderzijde. De bovendorpel sluit tegen de gepleisterde daklijst aan. Rechts van het raam bevinden zich enkele ventilatieopeningen. De linkerzijgevel is blind. In het verlengde van de voorgevel sluit het hekwerk van de dienstentree aan.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het TOEGANGSHEKWERK is aan de zijde van het park, tussen dienstgebouw en wachthuisje nog oorspronkelijk aanwezig - aan de andere zijde is het gereconstrueerd - en bestaat uit twee grote bakstenen hekpijlers, waartussen zich draaihekken bevinden. Aan weerszijden van deze hekpijlers bevinden zich smeedijzeren vaste hekken tussen gemetselde pijlers. Deze hekwerken sluiten tegen de gevels van wachthuisje en van het dienstgebouw aan. De hekpijlers zijn in baksteen gemetseld, en verlevendigd met trapsgewijze verspringingen in het metselwerk. Op de pijlers liggen dunne lagen hardsteen ter afsluiting. De twee vleugels zitten vast aan smeedijzeren kolommen, die via tussenhekken met de bakstenen pijlers verbonden zijn. De ijzeren kolommen worden afgesloten met een smalle in het smeedwerk opgenomen lantaarn. De draaihekken en de vaste hekken zijn gevuld met geometrisch smeedwerk. De hekpijlers van de vaste hekken zijn eenvoudiger uitgevoerd. De smeedijzeren hekwerken zijn groen geschilderd.

Waardering

DIENSTGEBOUW, met WACHTHUISJE en TOEGANGSHEK naar ontwerp van Berlage als onderdeel van de buitenplaats 'Sint Hubertus' van algemeen belang:

- van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een dienstwoning met wachthuisje en toegangshek, gebouwd naar ontwerp van Berlage in het begin van de twintigste eeuw. Het dienstgebouw vormt samen met het wachthuisje en het toegangshek één geheel rond een ommuurde binnenhof, en lijkt hierbij op het concept van het jachthuis. Het dienstgebouw en het wachthuis kenmerken zich door Wrightiaanse invloeden en voorts door het gebruik van baksteen in combinatie met pleisterwerk. In gedeelten van de ommuring en in het toegangshekwerk valt het expressieve baksteengebruik op (uitmetselingen) en het decoratieve smeedwerk, waarin lantaarns zijn verwerkt.
- Wegens zorgvuldig materiaalgebruik, constructie en detaillering
- Wegens de ouderdom
- Van stedenbouwkundige waarde als onlosmakelijk en structurerend onderdeel van de buitenplaats 'Sint Hubertus', waarbinnen het dienstgebouw met toegangshek en wachthuisje een belangrijk beeldbepalend element vormen en een van de hoofdtoegangen markeert naar het landgoed.
- Van cultuurhistorische waarde wegens de typologie van het gebouw als dienstgebouw met personeelwoning, koetshuis met paardenstallen, batterij voor het jachthuis en bedrijfsruimte en als zodanig functioneel onderdeel van de buitenplaats 'Sint Hubertus'.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie

Dienstwoning(K4)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument